

Ανάλυση

Η ανάπτυξη αλλά και αξιοποίηση της ΤΝ δεν ρυθμιζόταν από σχετικό κανονιστικό πλαίσιο, κάτι το οποίο άλλαξε από την 1η Αυγούστου 2024, που τέθηκε σε ισχύ ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός (Κανονισμός) για την ΤΝ - Το πρώτο τέτοιο ρυθμιστικό πλαίσιο στον κόσμο

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ*

Η Τεχνητή Νοημοσύνη (ΤΝ) στην εποχή της ψηφιακής επανάστασης αναδεικνύεται ως ο καταλύτης που επηρεάζει τη ζωή μας σε σχεδόν κάθε πτυχή. Από την αυτοματοποίηση διαδικασιών και τη βελτίωση της παραγωγικότητας, μέχρι τη δημιουργία προσωπικών βοηθών που διευκολύνουν την καθημερινότητά μας, η ΤΝ δεν είναι απλώς μία τεχνολογία του μέλλοντος, αλλά μία πραγματικότητα του σήμερα, που η χρήση και η ανάπτυξη της ολοένα και βελτιώνεται. Η ανάπτυξη της ΤΝ έχει τη δυνατότητα να αναδιαμορφώσει τις παραδοσιακές βιομηχανίες, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και ανοίγοντας δρόμους για καινοτόμες προσεγγίσεις στην επίλυση προβλημάτων. Ταυτόχρονα, προκύπτουν ηθικά και κοινωνικά διλήμματα, που απαιτούν προσεκτική ανάλυση και συνεργασία μεταξύ κυβερνήσεων, επιχειρήσεων και πολιτών.

Ορόσημο η 1η Αυγούστου 2024
Η ανάπτυξη αλλά και αξιοποίηση της ΤΝ δεν ρυθμιζόταν από σχετικό κανονιστικό πλαίσιο, κάτι το οποίο άλλαξε από την 1η Αυγούστου 2024, που τέθηκε σε ισχύ ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός (Κανονισμός) για την ΤΝ. Πρόκειται για το πρώτο νομικό ρόλο για το θέμα αυτό σε παγκόσμιο επίπεδο. Στον Κανονισμό καθορίζεται ο ορισμός για το «σύστημα ΤΝ», ο οποίος συσχετίζεται και με κατηγοριοποίηση των κινδύνων που συνεπάγονται. Επιπρόσθετα, ο πολυσέλιδος Κανονισμός περιλαμβάνει κανόνες για τα «μοντέλα ΤΝ γενικής χρήσης», τα οποία είναι μοντέλα ΤΝ υψηλής ικανότητας, που έχουν σχεδιαστεί για να εκτελούν μια μεγάλη ποικιλία εργασιών, όπως για παράδειγμα τα προγράμματα δημιουργίας κειμένου ή εικόνων προσομιμούζοντας την δημιουργία ενός ανθρώπινου. Τα μοντέλα ΤΝ γενικής χρήσης χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο ως στοιχεία εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης και ο Κανονισμός θα στοχεύσει ακριβώς στη διαφάνεια κατά μήκος της αλυσίδας αξιοποίησης τους, αντιμετωπίζοντας πιθανούς συστημικούς κινδύνους των πιο κινδύνων μοντέλων.

Η εφαρμογή του Κανονισμού
Ο πρωτοποριακός Κανονισμός σχεδιάστηκε για να διασφαλίζει ότι η ΤΝ που αναπτύ-

Τεχνητή Νοημοσύνη Σε ρόλο ηγέτη η ΕΕ στη ρύθμιση

χθηκε και χρησιμοποιείται στην ΕΕ είναι αξιόπιστη, με εγγυήσεις για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ανθρώπων. Παράλληλα, στοχεύει στη δημιουργία μιας ενταξιμότητας εσωτερικής αγοράς για την ΤΝ στην ΕΕ, ενθαρρύνοντας την υιοθέτηση της ΤΝ και παράλληλα δημιουργώντας ένα υποστηρικτικό περιβάλλον για την καινοτομία και τις επενδύσεις. Στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού, η εξουσία να εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση πράξεις έχουν ανατεθεί στην Ευρωπαϊκή

Επιτροπή για περίοδο 5 ετών, με σιωπηρές ανανεώσεις για περιόδους ίδιας διάρκειας, εκτός αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο προβάλλει αντιρρήσεις το αργότερο τρεις μήνες πριν από τη λήξη της κάθε περιόδου. Σημειώνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη προχωρήσει με τη σύσταση και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Τεχνητής Νοημοσύνης. Το Γραφείο Τεχνητής Νοημοσύνης της Επιτροπής, αποτελεί κέντρο εμπειρογνομοσύνης στον τομέα της

ΤΝ και θα αποτελεί τη βάση εποπτείας του ενιαίου ευρωπαϊκού συστήματος διακυβέρνησης της ΤΝ. Το Γραφείο ΤΝ θα αποτελεί το βασικό εποπτικό όργανο εφαρμογής του νόμου σε ευρωπαϊκό επίπεδο, επιβλέποντας το έργο των εθνικών αρμόδιων αρχών. Κάθε κράτος μέλος συστήνει ή ορίζει ως εθνικές αρμόδιες αρχές τουλάχιστον μία κοινοποιούσα αρχή και τουλάχιστον μία αρχή εποπτείας της αγοράς για τους σκοπούς του Κανονισμού. Υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι αρχές της ανεξαρτησίας, αμεροληψίας και μη προκατάληψης - διαφιλύσσοντας την αντικειμενικότητα των δραστηριοτήτων και των καθηκόντων τους, οι αρμοδιότητες δύναται να εκτελούνται από μία ή περισσότερες εντεταλμένες αρχές, ανάλογα με τις οργανωτικές ανάγκες του κράτους μέλους.

Στην Κύπρο, η αρμόδια αρχή αναμένεται να καθορισθεί, σε εύλογο χρονικό διάστημα, από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Και πρόσημο
Μεταξύ άλλων, ο Κανονισμός περιλαμβάνει πρόσημο για τη μη συμμόρφωση, το οποίο μπορεί να ανέλθει έως και το 7% του παγκόσμιου ετήσιου κύκλου εργασιών για παραβιάσεις απαγορευμένων εφαρμογών ΤΝ, εάν ο παραβάτης είναι επιχείρηση, έως και 3% για παραβάσεις άλλων υποχρεώσεων και έως και 1,5% για την παροχή εσφαλμένων πληροφοριών. Σημειώνεται ότι ο Κανονισμός προβλέπει σταδιακή μετάβαση για την πλήρη εφαρμογή του, με την πλειοψηφία των Κανόνων να εφαρμόζονται στις 2 Αυγούστου 2026. Η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ) αντιλαμβάνομενη τον καιρό ρόλο της τεχνολογίας στην επιτυχία και τη διαρκή ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων έχει προβεί σε αξιολογές δράσεις για την στήριξη του έργου τους στα πλαίσια του κοινωνικού διαλόγου, συμμετέχοντας επιπροσθέτως σε συνέδρια και επιτροπές σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και συμβάλλοντας σε χρηματοδοτούμενα έργα από την Ε.Ε. με επίκεντρο την ΤΝ, τις δεξιότητες για την ψηφιακή μετάβαση, την πιστοποίηση και αναγνώριση μικροδипαιτυηριών κ.α.

Η έρευνα της ΟΕΒ σε 210 επιχειρήσεις

Στις πρόσφατες σχετικές δράσεις της ΟΕΒ, περιλαμβάνεται το έργο «Πυλώνες Ανάπτυξης», το οποίο υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021 - 2027», με τη συγχρηματοδότηση της Ε.Ε. όπου η ΟΕΒ έχει προβεί σε έρευνα μεταξύ 210 επιχειρήσεων για τον ψηφιακό τους μετασχηματισμό. Η έρευνα έχει αναδείξει την έμφαση που πρέπει επιτακτικά να δοθεί στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας μας, ούτως ώστε να είναι εφικτή αλλά και επιτυχής η ψηφιακή μετάβαση λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ψηφιακός μετασχηματισμός είναι μια διαδικασία η οποία συνδυάζει την ψηφιακή τεχνολογία και την οργανωτική αλλαγή αξιοποιώντας ολοένα και περισσότερο την ΤΝ. Τα αποτελέσματα της έρευνας έχουν κοινοποιηθεί σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και αρμόδια τμήματα του κράτους, με κύριο στόχο την μείωση του χάσματος δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας και την διασφάλιση της ομα-

λής ψηφιακής μετάβασης των επιχειρήσεων. Αντίστοιχα, η ΟΕΒ συμμετέχει στην υλοποίηση του έργου με τίτλο «Social partners together towards a better and effective regulation of Artificial Intelligence for a just transition to the work of the future» (TransFormWork 2) το οποίο υλοποιείται με τη χρηματοδοτική υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης, (SOCPL-2023-SOC-DIALOG). Το έργο εστιάζει στην εφαρμογή της ΤΝ στον εργασιακό χώρο και η ΟΕΒ, σε συνεργασία με εθνικούς κοινωνικούς εταίρους από έξι άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, θα καταγράψει τις βέλτιστες πρακτικές για την εφαρμογή της ΤΝ κατά την ψηφιακή μετάβαση της Ευρώπης, σκιαγραφώντας έτσι το μέλλον του χώρου εργασίας. Στόχος του έργου είναι η διαχείριση των επιπτώσεων της ΤΝ και της αλγοριθμικής διαχείρισης και ο τεράστιος αντίκτυπος τους στο άμεσο μέλλον που σχετίζονται με την απασχόληση. Στους επί μέρους στόχους

του, επιδιώκεται η ευαισθητοποίηση για το πώς με την εφαρμογή σωστών στρατηγικών και με την εγγύηση της αρχής του ανθρώπινου ελέγχου, η ΤΝ θα μπορούσε να αποφέρει σαφή οφέλη και προστιθέμενη αξία για εργοδότες και εργαζόμενους παρέχοντας νέες ευκαιρίες στην αγορά εργασίας, νέους τρόπους οργάνωσης και βελτίωσης των συνθηκών εργασίας. Η δράση της ΟΕΒ σε ενέργειες που αφορούν την κατάρτιση, την καινοτομία, την έρευνα και την εφαρμογή της για το πώς η αγορά εργασίας επηρεάζεται από την τεχνολογία κατά την ψηφιακή μετάβαση είναι σε πλήρη εναρμόνιση με το γίνεσθαι της Ευρώπης. Βασισμένη στην πολύτιμη τεχνολογία και εμπειρογνομοσύνη της, η ΟΕΒ θα συμβάλει ενεργά στο πλαίσιο του ρόλου της ως κοινωνικός εταίρος συμμετέχοντας στις στρατηγικές που θα προάγουν την βιώσιμη ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας, κατά την εφαρμογή του ευρωπαϊκού Κανονισμού για την ΤΝ στην χώρα μας.

* Διευθύντρια, Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού (ΟΕΒ)